

ГЕОРГИ СТРУМСКИ НАСКО ЗАЩОТО

chitanka.info

Едно умно, вечно неспокойно момче гледа света с широко отворени очи и отправя към него своите въпроси. Момчето иска да знае всичко. То се интересува от Млечния път, пита се защо облаците не падат на земята, къде се ражда ехото, има ли живот на другите планети, защо пяната на потока е бяла, тревата — зелена, листата на дърветата — плоски; кое е най-голямото, най-малкото, най-бързото, най-високото... Хиляди такива „кое, защо и как“ изпълват въображението му.

За Наско и неговите симпатични приятели Милчо Техниката, Йордан, Цветанка, Латинка писателят Георги Струмски разказва в една повест, която скоро ще излезе от печат. Сега ви предлагаме откъси от нея.

БРАТОВЧЕДЪТ ВАСКО ДАВА ШАХ И МАТ

„Ще престана ли някога да питам?

Летях и питах птиците. Сънувах и разпитвах сънищата си.

Ще спра да питам тогава, когато узная всичко на моя свят. А това никога не можело да стане. Тогавата значи и въпросите ми никога няма да свършат.

Казват, че трудно щяло да ми бъде, когато аз самият порасна и другите започнали мене да питат.“

Из Дневника на
НАСКО ЗАЩОТО

— Защо обичам шахмата? — питаше Наско и сам си отговаряше. — Обичам го, защото нито една игра не се повтаря. Шахматните ходове са толкова много, че всички хора по земята да играят, пак никога не могат да ги повторят.

Седяхме с часове надвесени над черните и бели квадратчета. Нищо че дъската беше поиздраскана. Нищо че царицата на черните беше с поолющена корона, а единият кон на белите беше без муцуна. Ние смело водехме едрите тумбести фигури в изтощителни сражения. Нападахме и се отбранявахме. Ликувахме и страдахме.

Шах и мат. Летяха дните. Шах и мат. Магическите квадратчета ни привличаха като магнит. Нова комбинация ни въвлечаше във въртопа на нови тайни. Шах и мат. Латинка се уморяваше да ни рисува — никъде другаде не можеше да се намерят такива „модели“, които да „позират“ търпеливо с часове. Ние не се уморявахме. Шах и мат.

Деветдесет и петата партия за месеца спечелих аз. В деветдесет и шестата победи Наско. Резултатът отново бе равен.

Оставаха решителните партии — играехме до сто.

Краят на турнира още не се виждаше. Последните игри — така го намисли Наско — бяха по кореспондентски шах.

А кореспондентският шах не е лесна работа. Всеки си отбелязваше поредния ход и изпращаше листчето на своя съперник. Аз пъхах листчето си под входната врата на Насковата къща. Наско пущаше своето листче в нашата пощенска кутия. Така играта вървеше доста бавно. По десетина пъти на ден аз трябваше да отивам до Наскови. После трябваше да го чакам той да дойде и да ми отговори. Не е лесна работа това кореспондентският шах.

Вървах по улицата и си подсвирквах. Моят тридесети ход беше страхотен. Конят ми с лъвски скок заплашваше едновременно и царя, и топа. Стисках здраво листчето в ръка, продължавах да си свиркам и ми се искаше да затичам, да стигна по-бързо.

Пъхнах листчето на уговореното място. Щях да си тръгна, когато видях, че на вратата е монтиран голям червен звънец.

Спрях пред това нововъведение. Разгледах звънеца и го натиснах с палец. Зад вратата нещо засвистя. Пред очите ми блесна светкавица. Отскочих уплашено.

На вратата под звънеца се появи бяла лента с надпис: „Няма ме в къщи. Наско Защото“.

Направих няколко крачки заднешком по улицата, без да изпускам от погледа си кошмарния звънец.

Над главата ми изскърца прозорец: Наско се показа отгоре и извика:

— Ванка, върни се. Върни се, моля ти се, и натисни пак.

Не ми беше до шеги, но се върнах и натиснах предпазливо звънеца.

Зад вратата отново засвистя. Пред очите ми блесна светкавица.

Пред мене под звънеца се появи бялата лента, сега с друг надпис: „Тук съм. Наско Защото“.

А самият Наско Защото отвори вратата.

— Тъкмо поправях съединителите, затова стана грешката — заоправдава се той. — Прощавай. Иначе звънецът работи без засечка.

— Все ще измислиш нещо такова — измърморих аз и му подадох листчето. Уплахата ми още не беше минала.

Понечих да си тръгна, да го оставя да мисли за отговора си. Тържествувах. Знаех, че победата ми, както се казва, е в кърпа вързана.

Най-малко печелех топа.

— Влез — покани ме Наско. — Днес вместо мене друг ще продължи играта.

— Как така друг?

— Влез вътре и ще разбереш.

Пропусна ме пред себе си в стаята и ме представи високо:

— Ванката — мой верен приятел и опасен шахматист. Само Борис Спаски и аз сме по-добри от него... А това е моят братовчед — посочи към масата Наско. — Разликата в имената ни е само с една буква. Той се нарича Васко и идва право от института по кибернетика.

Зад масата в средата на стаята седеше чудновато същество. С космонавтски дрехи и с водолазен костюм. С големи изпъкнали лещи на очилата. Две огромни ръце обгръщаха от двете страни шахматната дъска с подредени фигури, които изглеждаха пред това страшилище мънички и жалки.

— Здравей — поздравих аз, като го оглеждах предпазливо.

Съществото не отговори. Само поклати глава.

— Не се обиждай, такъв е неговият поздрав. Васко е робот и не може да говори. Но той е робот-чудо и на шах играе отлично. Васко ще ме замества временно. Пусни сега листчето си в тоя отвор на гърдите му.

— Също като пощенска кутия — обадох се аз.

— Никаква пощенска кутия — обясни Наско. — Това е отвърстието на запомнящото устройство. Там роботът обработва получената информация и отговаря също с листче.

Аз пуснах листчето и зачаках. Какво пък — и десет робота не могат да спасят топа и партията. Затова бях заядлив.

— Твоят Васко глътна листчето и си трае.

— Ш-ш-шт! Не му пречи да мисли.

Желязната ръка изскърца, повдигна се рязко нагоре, спусна се към царя и го премести на свободно поле.

— Сега — рече Наско — напиши отговора си на листче и го пусни в запомнящото устройство. Роботът може да играе само по тоя начин.

Написах отговора си и пуснах листчето...

Желязната ръка със скърцане премести пешка.

Пуснах ново листче.

Роботът остана неподвижен. После зад бронята му се дочу бръмчене. Стъклата на очилата му потрепнаха с червени светлини. Желязната ръка се вдигна нагоре и отведнъж тресна по дъската така, че фигурите се разпиляха. Една пешка ме чукна по челото. Отчупи се муцуната и на един бял кон.

— Какво му стана? Разсърди ли се?

Наско се завря под масата и започна да човърка нещо.

— Релето е загряло. Роботът трябва да си почине.

И аз се наведох.

— Наско, ти май ме будалкаш.

— Защо да те будалкам? Нали виждаш — пред тебе е робот, който играе шах — чуваше се Насковият глас изпод масата. — Нямах представа колко по-добре от човека може да играе роботът. Това е машина, тя може да мисли стотици пъти по-бързо от човека. Няма нерви. Нищо не забравя. Не се уморява като нас. Не се вълнува.

Наско се измъкна изпод масата. Изтупа праха от коленете си.

— Всичко е наред. Може да продължиш играта.

Но аз не продължих играта, защото от улицата се чу нашият сигнал.

Наско излезе да отвори. След малко в стаята влезе Милчо Техниката. Поздрави и се изправи пред нас надут като пуяк. На шията му висеше нов-новеничък фотоапарат.

И с Милчо се повтори същата история.

— Запознайте се — каза Наско, — ето хитроумният Милчо Техниката, а това е моят братовчед от София. Милчо разбира всичко от един поглед, много е наблюдателен и страшно досетлив. Истински разузнавач. Самият Авакум Захов идва при него за дружески съвети.

Роботът кимна с желязната си глава.

Милчо го зяпна в мрачните изпъкнали очи и не можа да каже нищо.

— Братовчедът ми не говори. Много е вдълбочен в себе си — обясни Наско. — Милчо пък може да говори, но не знае колкото Васко.

— Ами! — изтръгна най-сетне от гърлото си една думичка Милчо Техниката.

— Вижте го, той не вярва — възкликна Наско. — Ако искаш, може да се обзаложим.

— Н-н-но това е м-м-машина — запелтечи хитроумният Милчо,
— а аз съм човек.

— Ще се обзаложим, ще се обзаложим — повтаряше Наско.

В очите на робота внезапно се явиха червени светлини.

— Момент. Той ще ни предаде някакво съобщение — каза Наско.

От отвърстието на гърдите на робота се подаде листче.

Откъснахме го и прочетохме:

„Приемам облога.

Задавайте въпроси. Готов съм да приемам“.

Милчо Техниката също прочете листчето и клюмна.

— Има още едно предварително условие — каза Наско. — Преди да изпиташ робота, ще ни направиш три снимки.

— Дадено бе. Може — Милчо светна от гордост.

— Само че цветни да бъдат.

— Цветни ще бъдат.

Милчо дръпна завесата на прозореца. Стъпи на един стол. Ние с Наско застанахме край масата от двете страни на робота.

— Чудесни снимки ще извадя — сам се хвалеше Милчо. Въртеше се на стола, прилякваше, изправяше се, без да спира да говори и да ни командува. — Един момент да наглася окуляра. Момент, светлината е недостатъчна. Моля ви, усмихнете се пак...

— Не мърдайте. Наско, наведи се малко наляво. Ванка, вдигни си по-високо главата. Готово.

Най-сетне Милчо Техниката се спусна от своите фотографски висоти и прибра апарата в калъфката.

— Сега можеш да го питаш — даде разрешението си Наско.

— Хайде, хайде, какво ще го питам. Вие се шегувате с мене — дърпаше се Милчо.

— Никакви шеги. Питай го, каквото искаш. Само че да бъде нещо по-трудно. Ето можеш да четеш от учебниците. — Наско тикна в ръцете му чантата си.

Милчо седна пред масата и впери воднисто-сините си очи в немигащите стъклени очи на робота.

— Ей, тоя да не ме хлопне с тия жезла. Ще ми отиде фотоапаратът.

Наско го успокои.

Милчо измъкна учебниците от чантата. Сложи ги върху масата пред себе си. Запрелиства ги с влажни пръсти.

И се започна.

Милчо Техниката пишеше въпросите си на листче. Слагаше ги в отвора на запомнящото устройство. Роботът бръмчеше, святкаше и след десетина секунди излизаше листчето с отговора.

Милчо питаше.

Васко отговаряше.

„Каква е температурата на повърхността на слънцето?“ — преписваше от учебника Милчо.

„Шест хиляди градуса“ — отговаряше невъзмутимо роботът.

„Кой е полетял от Султан Селимовата джамия в Одрин?“ — питаше Милчо.

„Майстор Манол“ — отговаряше, без да мигне роботът.

„Кой е най-големият остров на земята?“ — питаше Милчо.

„Гренландия“ — връщаше листчето си роботът.

... Милчо Техниката се умори да пита. Челото му се ороси с пот и той отново се загледа със страх в отвора, откъдето само за десетина секунди изскачаха, написани сигурно и четливо, отговорите.

— Е, какво, убеди ли се, Тома Невернико? — ликуваше Наско и доволен потупваше звънтящия гръб на робота.

Милчо продължаваше да се взира в отвора на запомнящото устройство. И накрая промълви.

— Не може ли роботът да ми реши домашното по алгебра?

— За него това е фасулска работа — усмихна се Наско.

— Моля ти се, нека да ми реши домашното — оживи се Милчо Техниката, — пък аз ще ви направя още една цветна снимка.

Очите на робота засвяткаха.

— Момент. Има ново съобщение.

Роботът забръмча и подаде листче.

„Ще му реша домашното по алгебра, ако и Милчо ми отговори на един въпрос“.

Милчо побледня, изправи се, замънка.

— Ще му отговориш, разбира се — бутна го обратно към стола Наско. — Ти му зададе повече от двайсет въпроса. Реотаните му загряха. Нека сега се пораздвижат и твоите мозъчни гънки.

Милчо нямаше как да изклинчи и седна примирено пред масата.

Роботът затреця, засъска, изскърца, сам откъсна листчето от гърдите си и го подаде.

Наведохме се и прочетохме:

„Кой е изобретателят на фотографията?“

— Не зная — веднага отговори Милчо Техниката.

— Не знаеш, а? Защо тогава си увесил този фотоапарат? — засмях се аз и го плеснах по врата.

— Нека да ви направя още една цветна снимка — запелтечи почервенял от смущение Милчо Техниката.

— Никакви снимки — отрязва Наско. — Сега двамата ще играете шах. Дава ти се още една възможност да защитиш човешкото си достойнство.

Аз и Наско набързо наредихме фигурите на двете армии.

Играта започна.

На четвъртия ход Милчо се почеса по носа.

На шестия ход го засърбя ухото.

На десетия ход Милчо се замисли дълбоко. Цели десет минути не вдигаше глава.

— Какво, музиката ли слушаш? — злорадствуваше Наско. — Да угася радиото, ако ти пречи?

На дванадесетия ход желязната ръка пое царицата си и я постави срещу Милчовия цар.

А Железният човек проговори тържествуващо, с човешки глас:

— Шах и мат!

Роботът проговори.

Пред слисаните ни погледи тежките ръце се повдигнаха със скърцане и снеха скафандъра.

От железните доспехи се измъкна тънко височко момче, пооправи омачканата си бяла риза и усмихнато ни подаде ръка.

А Наско Защото обяви:

— Както вече ви казах, това е моят братовчед от училище „Юрий Гагарин“ в София. Нарича се Васко. Между него и мене, както също ви съобщих, разликата е само с една буква.

— Вашият Авакум Захов ме изпоти с въпроси — засмя се Васко и обърса челото си. — Е, Милчо, кога ще бъдат готови цветните снимки?

— С-с-с-скоро — запелтечи Милчо Техниката. — Ама значи и ти си бил човек?

Това е всичко.

Трябва само да ви кажа, че Милчовите цветни снимки не бяха готови скоро. Снимките въобще не станаха и няма никога да станат.

Милчо Техниката хубаво беше подбрал светлината, съвсем правилно беше нагласил фокуса, но... направил малък пропуск — забравил да сложи във фотоапарата лента.

ДЕСЕТАТА ПЛАНЕТА

*„Художникът от древността нарисувал
летищи хора. И му се присмели.*

*... Аз вярвам, че приказките не са само в
шарените книжки, нито само в устата на баба
и дядо, нито в това «имало една време»...
Приказките живеят и покрай нас! И чудеса
стават всеки ден. Стига да се случиш редом с
тях точно когато трябва и да имаш очи да ги
видиш.“*

Из Дневника на
Наско Защото

Още през месец април се събрахме под нашия сайвант и си разпределихме планетите.

Моята беше най-светлата — Венера. На Милчо се падна Меркурий, на Данчо — Юпитер, на Цветанка — Марс, на Латинка — Сатурн.

Не помня вече точно чии станаха Уран, Нептун и Плутон, но всеки пионер от нашата махала си имаше по една планета.

Само Наско Защото тогава остана без нищо.

Той с удоволствие участва в разпределението, даже дълго обяснява на Латинка колко хубава планета ѝ се е паднала — с пръстен, а на Данчо — че Юпитер има дванадесет спътника.

Самият Наско не пожела да вземе нещо. Как ли не го убеждавахме и молихме. Аз даже му отстъпвах доброволно, по приятелски, моята Венера — не пожела.

— Оставете ме — каза Наско. — Нека всеки се грижи за своята планета. Аз си имам едно наум, но засега не мога да ви го кажа.

Добре, щом е така. Щом си има едно наум, не го разпитвахме повече.

Тогава в село имаше панаир. Ние всички се изредихме да гледаме през телескопа.

Разгледахме Сатурн. Разгледахме лунните кратери Коперник и Галилей, планинските вериги Алпи и Кавказ, които разделят Морето на спокойствието и Морето на дъждовете, разгледахме връх Циолковски, Полето на мира...

Милчо Техниката твърдеше даже, че видял съветския вимпел от „Космос-1“.

— Само за миг го зърнах, бе. Честна пионерска дума — кълнеше се Милчо. — Един кръгъл такъв, с петолъчна звезда на него — видях го.

— Хайде пък чак толкова — сърдеше се Данчо. — Аз нито един от дванайсетте спътника на моя Юпитер не зърнах, а той пък звездата на вимпела видял.

Старецът до телескопа — бяхме го нарекли, разбира се — Галилео Галилей — слушаше разговорите, обясняваше ни как да нагласяваме обектива и все угрижено цъкаше с език.

— Бре че евтино ви продадох и деветте планети. По десет стотинки едната.

— Защо и деветтях? — поправи го Цеца. — Третата планета си е наша.

— А и останалите вече сме си разпределили — изписка Милчо. — Моята е най-малка, но е най-близко до Слънцето.

— Стига си се хвалил. Хайде на стрелбището.

— Довиждане, дядо.

— Пак ще се върнем.

Галилео Галилей остана до телескопа си, като продължаваше да кима усмихнат.

Ние хукнахме към стрелбището. После ни завъртяха въртележките, изкривиха ни смешните огледала, оглуши ни шумният цирк.

Толкова много — несвършени още игри и забави, работи и грижи ни чакаха на тази трета планета — Земя.

... Лежахме с Наско на една суха поляна край Струма.

Най-дългата улица ни беше извела край село.

Над главите ни шумолеше най-високата топола.

Люлееше ни песента на невидими щурци.

Струваше ми се, че ако се отпусна, ще се сгромолясам в огромната пропаст на звездното небе, което светлееше пред очите ми. И за да не падна в него, аз се държах здраво за меката пръст, за тревите, за жилавите млечоци.

— Ето опашката на Голямата мечка. До нея е Кумовата слама — сочеше Наско. — Това са близнаците. Ето Орион и Вега.

— Наско, ти си истински подвижен небесен атлас.

Покрай приятеля си и аз се увличах по високите звезди и съзвездия със странни и примаамващи имена — Касиопея, Андромеда, Златната риба, Козирог.

В такава тиха вечер вярвах, че само ако имам сила да повдигна отмалялата си ръка — ще ги докосна.

Дълго лежахме и гледахме, без да говорим.

Слушах спокойното дишане на Наско до рамото си и следях своята светла планета.

Дали сега там на някоя венерианска поляна друго едно момче не лежи по гръб и не се взира насам? Дали са зелени тревите край него? Какви са неговите цветя, потоци и гори? Има ли си то хубава река като Струма? Дали като мене изпитва жажда и страх? Какво обича това момче, какво мрази? Сънува ли то като мене? Има ли си верен приятел?

Такова момче не може да не съществува. И ако там тази нощ е така топла, то не може да не лежи на своята поляна и да не се взира насам.

Лежах и си мислех за смелото пътешествие на Елинпелиновите Ян Бибиян и Калчо. Долавях смътно шепота на Алексейтолстоевата Аелита... И вярвах, вярвах в чудесата и в крилатите приказки.

До мене Наско се размърда.

— Мълчиш и си далече, като че на друга планета. Ванка, заспа ли?

— Ами, спя! Гледам!

— Аз не взех нито една от планетите, когато ги разпределяхме, нали помниш?

— Помня, разбира се.

— Сега мога вече да ти кажа, че аз реших и за себе си избрах Десетата планета.

— Но нали планетите са девет?

През тази звездна вечер Наско ми повери тайната си. Дълго разговаряхме, приседнали на поляната. Разговаряхме и след като се прибрахме в моята стая. Разглеждахме отново небесния атлас.

— Две от планетите на слънчевата система са открити не чрез пряко наблюдение с телескоп, а с върха на молива — каза Наско.

— Нещо такова говореше другарят Николов, само че аз не съм го запомнил.

— Аз пък запомних. И думите на другаря Николов запомних — „Телескопът усилюва зрението, но не и прозорливостта“.

— Хубава мисъл.

— Най-отдалечените от слънцето планети са Плутон и Уран — продължи Наско. — Те са открити първо на белия лист чрез изчисленията на учените, а после — и на небето. Затова казват, че са открити с върха на молива. Уран е „открит“ през 1848 година, а Плутон едва през 1932 година.

— Добре де, но ти не ми говориш за Плутон и Уран, а за някаква десета планета?

— Да.

— Да не би сега ти да си направил някакви нови изчисления? Нещо друго ли си открил! Какво криеш от мене, кажи?

— Нищо не крия от тебе — въздъхна Наско. — Просто съм малко изморен. Ето в какво се състои работата.

Наско поиска един празен лист, сложи го върху масата и набързо начерта по него големия кръг на Слънцето и малките кръгчета на планетите.

— Не мога да го нарисувам като Латинка, но все пак си проличава, че планетите са разположени около Слънцето приблизително равномерно. Най-близо е Меркурий, след това — Венера, след нея — Земята, след нея — Марс... и най-накрая — Плутон.

— Да, това го зная.

— Но между четвъртата и петата планета, между Марс и Юпитер, ето тука — посочи Наско — има много по-голямо разстояние.

— Виждам.

— И не само това. Интересно е, че в пространството между Марс и Юпитер летят стотици, а може би и хиляди огромни късове. Стана ли ти ясно?

— Какво да ми стане ясно — повдигнах аз вежди. — Нали ти щеше да ми говориш за Десетата планета?

— Това е то Десетата планета. Тъкмо за нея ти говоря. Тя вероятно е била там, където сега около Слънцето се въртят тези огромни парчета. Има даже легенда, че тази планета се е наричала Фаетон.

— Легенда? Значи Десетата планета вече не съществува. Защо я избираш тогава?

Наско не ми отговори. Остави листа и молива на масата, облегна лакът на прозореца и се загледа навън.

Когато го видя такъв — стиснал челюсти, с неподвижен напрегнат поглед, който прониква в самите дебри на премъдростта, — повече за нищо не го питам. Все едно той сега не би ми отговорил. Аз ли не го познавах?

... Спомням си, когато за първи път гледахме с бинокъл. Повдигнах бинокъла до очите си и се дръпнах назад като опарен. Стори ми се, че камбанарията израства до небето, залюлява се и ще се сгромоляса върху ми.

През бинокъла погледна Данчо и каза, че видял една нова новеничка футболна топка на връх Петровите песни.

Цветанка видя огромното ухо на нашата крава.

А Милчо Техниката видя, че камбанарията е по-малка от костенурка — беше погледнал от обратната страна на бинокъла.

— Чудесно! — не можеше да се нарадва на откритието си Милчо — Ето и къщите се смаяват, същински кубчета. Тополката изтънява като кибритена клечица, кората — като оловни човечета. Този бинокъл е чудесен. Представете си, че отивам в гората. Отивам в гората на лов, срещам най-огромната мечка, бързо я поглеждам през бинокъла и тя става малка като буболечка. И после...

— И после — прекъснах го аз — има да се чудиш как тази буболечка те налапва цял.

Наско и тогава мълчеше.

— На, погледай — молеше го Цветанка. — Давам ти го. Не ти ли харесва бинокълът?

— Защо да не ми харесва, харесва ми — рече Наско. — Но на мене ми се ще да имам друг далекоглед, не както тоя.

— Да, разбира се, има и бинокли с по-голямо увеличение — съгласи се Цветанка.

— Не, не става дума за по-голямо увеличение — Наско се оживи, очите му блеснаха. — Искам такъв бинокъл да има, дето като погледнеш от едната му страна, да виждаш със сто години назад, като погледнеш от другата му страна — да виждаш със сто години напред.

— Охо.

— Като погледна назад — продължаваше Наско, — да видя Ботевата чета на Козлодуй. Като погледна напред — да видя как слизат космонавтите на Вега.

— Ехеее.

— Това е то бинокъл, Цеце, не като твоя — цъкна Данчо.

Такъв беше Наско. Защото и когато си говорехме за околосветско пътешествие.

Латинка мечтаеше да отиде в Москва и да нарисува най-голямата камбана — Цар Камбана.

Йордан искаше да се изкачи на Казбек.

Цвета беше по-скромна — ядяха ѝ се цариградски локуми и пилафи.

Аз си мислех за Рио де Жанейро. Особено ми харесваше името на тоя град.

Седяхме върху перилата на скърцащия мост, люлеехме си краката и обхождахме така и Европа, и Азия, и Африка, и Америка.

Само Наско мълчеше, а накрая каза, че той, ако е за пътуване, би отишъл в Австралия. Само в Австралия и никъде другаде.

— Този континент е най-слабо проучен. Там ще бъде най-интересно.

Милчо Техниката много се учуди, като разбра, че Австралия е на обратната страна на Земята, някъде под нас. Милчо даже се наведе над Струма и се загледа мъчително дълго в нея. Като че ли искаше да види през нейните тихи води, гладки камъни и ситен пясък Австралия.

Не успя да я види, но се запали по нея. Така и каза:

— Запалих се по нея, Наско. Сега да речеш, готов съм да дойда с тебе. Отказвам се от Рио де Жанейро.

Наско погледна хитро новия австралиец и се засмя.

— Ами ти знаеш ли, че щом Австралия е на обратната страна на земята, там хората трябва да ходят нагоре с краката? Градините разцъфват през октомври и вехнат през април. Децата се пързаят на шейни през лятото, а се къпят в реките през януари.

И аз се намесих в разговора, като продължих невъзмутимо.

— Там всичко е обратно наистина. На север е топло, а на юг — студено. Птиците са безкрили. Реката е без вода. Кучетата не умеят да лаят. А столицата няма население.

— Чудесна страна — не се обезкуражи Милчо Техниката и си въздъхна. — И само как се нарича — Ав-стра-ли-я! Тайнствено и хубаво както в книгите. Да речеш, готов съм да дойда с тебе, Наско. Нали ще ме вземеш и мене?

Наско му обеща.

Така от биноклите Наско си избра най-необикновения — този, дето още не съществува; от континентите си избра Австралия; а когато скитахме из планината и всички вкупом тичахме да видим водопада, той единствен тръгна да дири извора на реката...

... И сега, облакътен на прозореца, Наско мълчеше, стиснал челюсти, с неподвижен поглед, който виждаше от селото, от нощта и от вселената само своята Десета планета — своя Фаетон.

— Но все пак, Наско, дали тя изобщо е съществувала? Кой е доказал това? И защо, ако е съществувала, Фаетон се е пръснала на толкова парчета? Живеели ли са там хора? Кажи де, кажи, Наско.

Владетелят на Десетата планета трепна и най-сетне отново се спусна обратно на нашата скромна зелена планета, в село Струмско, до широко отворения прозорец на моята стая.

— Какво да ти кажа? И аз се питам като тебе и не мога да си отговоря.

Взирахме се нагоре към пъстрата звездна градина. Високо на северозапад ярко светеха седемте звезди на Голямата мечка, които образуваха фигура, подобна на тиган с удължена дръжка. Като продължим „опашката“ на Голямата мечка, достигахме до червената

звезда Арктур от съзвездието Воловар. Това съзвездие има формата на ветрило. Като продължим по-нататък опашката на Голямата мечка, достигахме до светлата почти синя Спика от съзвездието Дева. Високо на изток от Воловар, потрепва седемзвездната дъга на Северната корона. А още по на изток от съзвездието Лира като ярко връхче ни примамва с бялосинята си светлина Вега.

Стаята ни беше като кабината на готов за полет междузвезден кораб. Аз дочувах в ударите на сърцето си равния глас на стартера: — Пет...

Четири...

Три...

Две...

Едно...

Старт!

В Насковата длан, отпусната върху дланта ми, чувствувах пулса и на неговото сърце.

Някъде из тези простори сега — невидима и странна — летеше Десетата планета.

Дали тя е съществувала?

Живеели ли са на нея разумни същества?

Коя е причината за страшната ѝ гибел?

Нашите въпроси за нея бяха повече от хилядите парчета, на които тя се е разпръснала.

Всичко трябва да се провери.

Публикувано във вестник „Септемврийче“, броеве 19-25/1970 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.